

Соколовський
і партнери

**Дискреційні повноваження
органів ДФС України.
Судовий контроль**

Спікер: Номінас Кирило,
адвокат, асоційований партнер Адвокатської
компанії "Соколовський і партнери"

Поняття дискреційних повноважень

Термін "дискреційні повноваження" означає повноваження, що залишає адміністративному органу деяку міру свободи що стосується рішення, яке буде прийнято, що дозволяє йому вибрати з кількох юридично допустимих рішень, те, яке знаходить найбільш підходящим.

Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнятої Комітетом Міністрів 11.03.1980 на 316-й нараді

Дискреційні повноваження органів фіскальної служби, що були предметом судового розгляду

1. Підписання договору визнання електронних документів.

Справа: № 826/18678/14 КААС 07.04.2015 року. Платник податків хотів отримати в суді захист у відносинах з податковою в тому числі, шляхом визнання протиправними дій Відповідача щодо розірвання договору про електронний документообіг та поновлення його дії. Суди дійшли висновку, що укладення договору про електронний документообіг із платниками податків чи відмова від його укладення є дискреційними повноваженням податкового органу, тому позовна вимога щодо поновлення дії договору про визнання електронних документів не може підлягати задоволенню та відмовили в задоволенні такої вимоги.

Дискреційні повноваження органів фіскальної служби, що були предметом судового розгляду

2. Використання акту перевірки платника податків під час перевірок інших платників податків. Справа: № 826/18865/14 КААС 02.04.2015 року. Платник податків хотів отримати в суді захист у відносинах з податковою в тому числі, шляхом заборони податковій використовувати конкретний акт перевірки (паралельно з вимогою щодо визнання протиправною такої перевірки) під час перевірки інших підприємств. Суди дійшли висновку, що не мають права перебирати на себе повноваження державної податкової служби щодо вирішення питання щодо використання акту при написанні актів перевірок інших підприємств, а також надання даного акту у будь-якому вигляді іншим підрозділам Міндоходів та правоохоронним органам та відмовили в задоволенні такої вимоги.

Дискреційні повноваження органів фіскальної служби, що були предметом судового розгляду

3. Надання податкової консультації на звернення платника податків. Справа: № 826/15903/14 КААС 11.02.2015 року. Платник податків хотів отримати в суді захист у відносинах з податковою в тому числі, шляхом зобов'язання податкової надати консультацію з урахуванням висновків суду (паралельно з вимогою щодо визнання протиправною та скасування оскаржуваної консультації). Суд дійшов висновку, що така позовна вимога не підлягає задоволенню оскільки є формою втручання в дискреційні повноваження та виходить за межі завдань адміністративного судочинства та відмовив в задоволенні такої вимоги.

Дискреційні повноваження органів фіскальної служби, що були предметом судового розгляду

- 4. Повернення надміру сплачених сум, за результатами оскарження рішення про коригування митної вартості.** 26.03.2015 року м. Київ К/800/36820/14 ВАСУ. Платник податків хотів отримати в суді захист у відносинах з митницею ДФС під час оскарження рішення про коригування митної вартості шляхом безпосереднього стягнення з бюджету надміру сплачених коштів. Суди дійшли висновку, що повернення з бюджету надміру сплачених коштів безпосередньо судом (шляхом стягнення коштів з бюджету) є порушенням дискреційних повноважень органів ДФС та відмовили в задоволенні такої вимоги.

Дискреційні повноваження органів фіскальної служби, що були предметом судового розгляду

5. **Стягнення з бюджету сум ПДВ.** 8.03.2011 року № 2а-19026/10/2670 ОАС м. Києва.
6. **Подання даних до реєстру обтяжень щодо розміру податкового боргу.** п. 89.8. ст. 89 ПК України. 01 квітня 2015 року м. Київ К/800/63720/13 ВАСУ.
7. **Щодо зняття з обліку підрозділів платників податків.** 07 листопада 2014 року 11:23 № 826/15961/14 ОАС м. Києва.

Судовий контроль дискреційних повноважень

Суд може ухвалити постанову про зобов'язання відповідача прийняти рішення певного змісту, за винятком випадків, коли суб'єкт владних повноважень під час адміністративних процедур відповідно до закону приймає рішення на основі адміністративного розсуду.

Постанова Пленуму ВАС України 20.05.2013 № 7 "Про судові рішення в адміністративній справі" (п. 10.3.)

Стандартна відмова суду

“З огляду на положення КАС України щодо компетенції адміністративного суду, останній не може підмінити інший орган державної влади та перебирати на себе повноваження щодо вирішення питань, які законодавством віднесені до компетенції цього органу державної влади.

Отже, адміністративний суд у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, виконуючи завдання адміністративного судочинства щодо перевірки відповідності їх прийняття (вчинення), передбаченим ч. 3 ст. 2 КАС України, критеріям, не втручається та не може втручатися у дискрецію (вільний розсуд) суб'єкта владних повноважень поза межами перевірки за названими критеріями”.

Соколовський
і партнери

Існуючі проблеми

- **Неправильне розуміння дискреційних повноважень.**
- **Надання судами неефективного захисту прав.**
- **Невиконання органами державної влади рішень судів та/або ігнорування висновків суду в ідентичних або навіть тих самих правовідносинах (під час повторного розгляду заяви, попередня відмова в задоволенні якої була визнана протиправною судом).**
- **Системна відсутність ефективного засобу юридичного захисту.**

Неправильне розуміння дискреційних повноважень

повноваження щодо
вирішення питань,
які законодавством
віднесені до
компетенції цього
органу державної
влади

**дискреційні
повноваження**
(вільний розсуд,
адміністративний
розсуд)

Неправильне розуміння дискреційних повноважень

**Зобов'язання судом
державного органу
вчинити дії та/або
прийняти рішення**

**Перебирання
повноважень судом
на себе**

Надання судами неефективного захисту прав

Відповідно до статті 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Право на ефективний засіб юридичного захисту) кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

Чи є ефективний захист?

«КАС України є механізмом реалізації передбаченого Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод права особи на ефективний судовий захист від порушень з боку офіційних осіб»

(Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод у практиці судів України / А.Г. Ярема, Л.І. Григор'єва, В.І. Гуменюк та ін. – К., 2008. – 329 с. – С. 174, 206.)

Невиконання рішень суду

Зазначене вимагає запровадження в Україні ефективного механізму відповідальності осіб, які не приймають владні управлінські рішення чи не вчинюють належних дій на виконання постанов та інших рішень адміністративних судів.

(ЗАХИСТ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ, СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ У ПУБЛІЧНОПРАВОВІЙ СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ: ДО ПИТАННЯ МЕЖ ТА СПОСОБІВ - Константий О.В. <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/335-zakhyst-sub-yektyvnykh-prav-svobod-i-zakonnykh-interesiv-u-publichnopravoviy-sferi-administratyvnymy-sudamy-do-pytannya-mezh-ta-sposobiv-konstantyi-o-v>).

Підхід ЄСПЛ

У питаннях, які зачіпають фундаментальні права, суперечила б верховенству права, одному з основних принципів демократичного суспільства, закріпленого в Конвенції, юридична дискреція, надана виконавчій владі, що виражена в термінах необмеженої влади. Отже, закон повинен вказати, з достатньою ясністю обсяг будь-якого такого розсуду, наданого компетентним влади і спосіб його здійснення

CASE OF BERNH LARSEN HOLDING AS AND OTHERS v. NORWAY (Application no. 24117/08)

Способи вирішення проблем

1. Зміна законодавства
2. Зміна судової практики
3. Використання наявного інструментарію:
 - Кримінальне переслідування винних осіб
 - Розвиток наукових здобутків та їхнє застосування на практиці

Соколовський
і партнери

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

НОМІНАС Кирило Володимирович,
адвокат, асоційований партнер
Адвокатської компанії «Соколовський і Партнери»